Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Редактор – Михайлина Боднар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

Хто не байдужий, не мовчи,
Не дай буржинцям панувати,
Бо знову в тюрмах
й на хрестах
народ наш будуть розпинати.
Марія Тюрин

**№ 20 (282)
10 червня
2010 р.**

НАБАТ

ВСТАВАЙ, УКРАЇНЦЮ, ВСТАВАЙ!

Сьогодні в обласній «Просвіті» пройшло зібрання лідерів і представників громадських організацій і політичних партій, громадських діячів, авторитетних громадян краю з метою створення Івано-Франківського обласного Народного Комітету захисту України.

Як відомо, у всеукраїнському масштабі такий Комітет створений у Києві. Його головою обрали нашого земляка Дмитра Павличка. Серед завдань Комітету:

- захист суверенітету і територіальної цілісності України;
- відстоювання основоположних свобод і гідності громадян, їхніх політичних, соціально-економічних і національно-культурних прав;
- припинення антиукраїнської гуманітарної політики;
- відсіч будь-яким спробам встановлення іноземного контролю над стратегічними підприємствами й галузями промисловості України;
- збереження євроатлантичного вибору України та орієнтації на європейські цивілізаційні цінності.

Докладніше про перебіг цієї непересічної події читайте в наступному числі «Галицької Просвіти».

Н. К.

З ПЕРШИХ УСТ

Голова облдержадміністрації Михайло Вишиванюк дав прес-конференцію для представників реґіональних і центральних ЗМІ. Привітавши журналістів із професійним святом, він розповів про головні події в житті краю й реґіону, які відбулись останнім часом і в яких він брав участь, а також відповів на запитання мас-медіа. Тематичний діапазон розмови видався доволі розмаїтим – від послання глави держави до народу до особливостей ЗНО-2010. М. Вишиванюк прокоментував програму реформ Президента Віктора Януковича як намір вивести через десять років нашу державу у двадцятку розвинених країн світу. Невже уже відомо, що він буде обраний і на другий термін? Але йшлося і про проблеми нашого краю.

УВЕСЬ СПЕКТР ПРОБЛЕМ КРАЮ. І НЕ ТІЛЬКИ...

Зокрема, на Раді єврореґіону «Верхній Прут», до складу якої входять керівники Івано-Франківської, Чернівецької областей та Сучавського повіту (Румунія) затвердили план роботи на 2011 рік. І до нього ввійшла пропозиція М. Вишиванюка про нагальність спорудження на карпатських річках малих ГЕС як джерел електроенерґії і водночас ґідротехнічних споруд для запобігання руйнівним повеням.

«Минулими роками Прикарпаття досить пасивно ставилося до участі в такому потужному транскордонному утворенні, як «Верхній Прут», – зазначив принагідно голова облдержадміністрації. – І це при тому, що Рада Європи виділила на потреби цього реґіону – під його різні програми – 132 млн. євро. Однак Івано-Франківщині не діставалося з тих грошей ні копійки, бо область не виявляла жодних ініціатив. Тепер же доводиться наздоганяти втрачене… Тож ми висловилися за доцільне й налагодити охорону карпатських та буковинських лісів від шкідників і хвороб і створити автоматизовану систему з запобігання стихійним лихам, починаючи з Верхнього Пруту й закінчуючи Молдовою тощо».

За словами керівника області, для прикарпатського краю стратеґічне значення матиме й ініціатива голови Сучавської повітової ради Герге Флутера стосовно будівництва транскордонної автомаґістралі під умовною назвою «Чорне море – Балтика», яка пролягла б через Сучавський повіт, Буковину, Коломийщину, Надвірнянщину, через Яремчансько-Ворохтянську зону до Закарпаття. Той шлях матиме значення і для всього континенту, оскільки скоротить відстань від чорноморських портів до балтійських більш ніж на 200 км.

Вигідним для області виглядає цей проект у контексті програми з підготовки до зимової Олімпіади-2022 у наших Карпатах. Хоч її центром, можливо, стане ґірськолижний комплекс «Буковель», однозначно, що в зоні спортивних подій опиняться й Ворохта, де є лижні трампліни і траси для змаґань з біатлону, Яремче, Коломия, Івано-Франківськ, Долинщина. «Розроблятимемо невдовзі велику стратеґічну програму підготовки до ігор із залученням інвесторів, а вони вже є», – повідомив керівник області. За його словами, група підприємців зголосилася побудувати два льодові палаци на 15 тисяч глядачів кожен – в Івано-Франківську й Яремчі. Інші бізнесмени готові прокласти належну дорогу між цими містами, й не тільки.

«Плануємо приїзд на Прикарпаття Президента, голови Національного олімпійського комітету, ряду відповідальних осіб держави, щоби накреслити приблизний план будівельної революції в реґіоні. Час у нас є, базу для підготовки маємо добру. А використовуючи бажання інвесторів будувати готелі й інші об'єкти туристично-відпочинкової інфраструктури, одержимо реальну можливість зробити з області, як я вже заявляв раніше, писанковий край», – підкреслив М. Вишиванюк.

Голова облдержадміністрації звернув особливу увагу на боротьбу з корупцією. «Складається так, що нині щодня когось арештовують. Скажімо, сьогодні посадили за ґрати сільського голову одного з сіл за отримання хабара в 10 тис. грн., вчора взяли «на гарячому» двох викладачів, які одержали гроші за те, що поставили відповідні оцінки на екзаменах. В одному з райцентрів арештували начальника залізничної міліції й начальника депо за вимагання від робітника винагороди у 30 000 грн. Позавчора посадили за ґрати одного землевпорядника. Скільки арештів, як бачите, за три дні! Нині ще затримають… – запевнив голова облдержадміністрації. – Так повертаємо довір'я до влади. А цього досягти можна лише шляхом ліквідації хабарництва й корупції, через реалізацію програми, що закон однаковий для всіх. Маємо довести, що живемо й житимемо надалі в правовій державі, в якій кожен громадянин – на чільному місці. Не держава для влади, а держава для людей, як недавно сказав Президент. І влада – для людей, а не навпаки», – сказав очільник.

Відповідаючи на запитання журналістів про те, що роблять у Калуші для локалізації зони екологічного лиха, керівник області зазначив, що насамперед розроблена відповідна проектна документація. На першу декаду липня у Держказначействі передбачили виділити перші 86 млн. грн. для здійснення запланованих заходів. «Державні гроші просто так закопувати в землю або якось інакше їх розтринькати чи й розікрасти ніхто нікому не дозволить», – запевнив М. Вишиванюк і повідомив, що обласна влада просить в уряду ще 290 млн. грн. – для ліквідації сховища гексохлорбензолу в Калуші, де накопичилося майже 11,9 тисячі тонн отруйної речовини. А ще сказав, що для вирішення проблеми доріг буде випущена внутрішньообласна облігація, яка має зібрати 1 млрд. гривень, які і підуть на їх спорудження. Він також запевнив, що не погоджується з висловлюванням міністра Табачника і поскаржився, що і його часом ображають, як це нещодавно зробила Ю. Тимошенко. Але судитися з нею він не буде. Переживе. А для ліквідації наслідків повені, то грошей таких, як у 2008 році, вже не буде. Бо тоді багато дали й багато розікрали. Але злодіїв знайдуть і посадять. Словом, влада тримає руку на пульсі.

Б. В.

ВИДАВНИЦТВО «ПРОСВІТА» приймає замовлення на:

- ***виготовлення книг, брошур, каталогів;***
- ***зшивання блоків на термобіндері;***
- ***друк на різографі форматом А-3;***
- ***друк на кольоровому лазерному принтері форматом А-3 афіш, вітань, буклетів, грамот, подяк…***

ЦІНИ – ДОСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

НАША АДРЕСА:
вул. М. Грушевського, 18 (вхід з двору), м. Івано-Франківськ.
Тел. (0342) 55-65-34, (03422) 2-38-67.

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАННЯ

З нагоди **75-річчя від дня народження** колектив ЦПТО № 1 щиросердечно вітає ***БОГДАНА СУШЕВСЬКОГО*** – викладача-методиста рідної мови, наставника молоді, голову осередку товариства «Просвіта».

Роки – малюнком на чоло
Та інеєм на скроні,
Хай червень цей Вам принесе
Дарів повні долоні.
В оселю – миру і добра,
На кожен день – удачу,
Щоб жити Вам ще літ до ста,
Ще й двадцять на додачу.
75 – це не рубіж,
Отож на добрім слові,
Здоров'я зичим Вам, добра,
Господньої любові.

Від імені колективу директор ЦПТО № 1 Богдан КАЗИМИРІВ

ШАНОВНІ ПРОСВІТЯНИ!

ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка щовівторка з 17.30 в бібліотеці НД «Просвіта» проводить для вас безкоштовні юридичні консультації.

Консультують юристи:
Жураківський В. Ю.
Зрайко В. А.

Правління

«ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА» – ДЛЯ КОЖНОГО ОСВІТА

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Вона й надалі працюватиме на національно-просвітянську ідею, для реалізації тих сподівань, на які чекає українство. І для того, щоб мати надійного провідника у сучасності і в майбутнє, передплатіть «ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ».

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ :
на півроку – 19,83 грн.
на рік – 38,46 грн.
на три місяці – 10,74 грн.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ***"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!*** *Передплатний індекс* ***91083***

ТОЧКА ЗОРУ

ПЕРШЕ ПРОЧИТАННЯ

У лютому Віктор Федорович Янукович, простий, але інтеліґентний український громадянин, уперше потрапив до владного кабінету – не як гість, а як повноправний господар.

Сто днів він ретельно вивчав стан справ у країні – і щиро вжахнувся. Після цього зібрав Віктор Федорович у київському палаці «Україна» найкращих людей держави – тобто депутатів Верховної Ради, адміністраторів високого рівня, бізнесменів тощо – і звернувся до них зі схвильованою промовою, суть якої можна висловити чотирма словами: «Так жити не можна!» Адже 1991 року народ, голосуючи за незалежність, мав на увазі зовсім інше, ніж поробили з Україною можновладні лиходії...

Утім, навіщо переказувати? Читайте і робіть висновки самі.

«На початку 1990-х, у перші роки незалежності, ми з гордістю й надією говорили про те, що у нашої держави прекрасні стартові можливості для економічного та соціального проґресу – високоосвічене суспільство, захоплене ідеєю побудови сильної модерної України, сучасна індустрія, прекрасна земля, розвинуті наука і культура.

А сьогодні, коли минуло майже два десятиліття незалежності, ми все частіше говоримо про інше – гуманітарну кризу та стратегічне економічне відставання у розвитку.

Гірко визнавати, але це справді так: Україна дійсно зупинилася в своєму розвитку...

Бідність і злидні стали головною проблемою незалежності.

Майже 30 відсотків наших громадян знаходяться за межею бідності...

Тіньова економіка, що сягає за обсягом майже половини валового внутрішнього продукту, та її супутник – корупція...»

Не витримав такого стану справ Віктор Федорович, зійшов з трибуни палацу «Україна», пересів з чорного «майбаха» на білого коня, взяв шаблю у руки й повів соратників на боротьбу з народними лихами. Але перед тим устиг виголосити з тієї трибуни широкомасштабну програму реформ, метою яких є «розбудова заможного суспільства, конкурентноздатної економіки та ефективної держави». Отож, як казав колись поет, «гей, на коні, всі у путь!»

Скажете, такі іронія та сарказм неприйнятні, коли йдеться про демократично обраного Президента української держави, коли розглядається зміст тієї програми реформ, яку він запропонував суспільству? А як інакше розцінити широкомасштабні інвективи на адресу «помаранчевих» політичних сил, та й усієї іншої анонімної «влади», яка, мовляв, довела державу до краю, коли за останнє десятиліття Віктор Янукович третину часу – три з половиною роки – очолював Кабінет Міністрів, тобто найвищий орган виконавчої влади? Коли його політична сила була у цей час ядром урядової коаліції... Коли перед цим Янукович п'ять років очолював одну із індустріально найпотужніших областей країни – Донецьку... Де визнання власної частки відповідальності за ситуацію в Україні та провин своєї політичної сили? Немає...

А якщо майже чверть (!) президентської промови становлять констатації негараздів та звинувачення на адресу інших політичних сил – і водночас там не знаходиться місця для аналізу власних прорахунків і визнання своєї частки відповідальності – то чи можна вірити деклараціям, начебто «народ отримав відповідальну владу»? Якщо у той самий час, коли Янукович виголошував слова про демократію та громадянське суспільство, спецназ заблокував біля палацу «Україна» опозиційно налаштованих представників цього самого громадянського суспільства, – яка тоді ціна гучним словам? Зокрема, про конечну необхідність розвитку ринку, демократії та громадянського суспільства. Він сам і спростовує їх у тому самому посланні. Президент наголошує: «Подивіться на українську політику очима простого громадянина: війни за пам'ятники, постійний пошук ворогів, переписування історії, звинувачення цілих поколінь у тому, що вони якось не так прожили своє життя, приниження з мовного питання і так далі».

Курсові минулої влади Президент протиставляє свій: «Цей курс ґарантує суверенність вибору українським народом власного шляху розвитку, зміцнення ідентичності української політичної нації як консолідованої багатокультурної спільноти, розвиток суспільства на засадах внутрішнього діалогу, гуманістичних цінностей і толерантності. Під гуманістичними цінностями я розумію систему найвищих цінностей для співвітчизників, незалежно від віросповідання чи політичних поглядів».

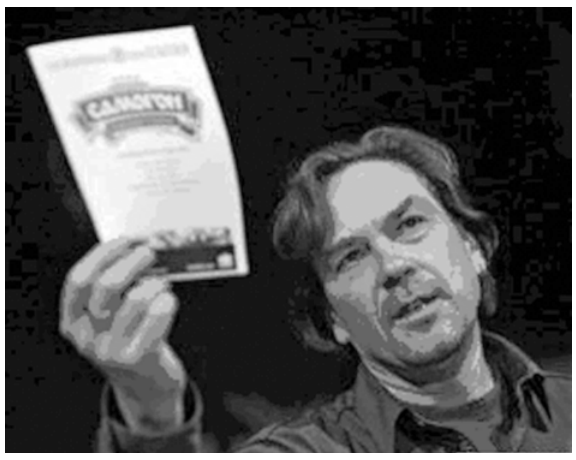
Звучить все це наче й гарно. Але ж хіба можливо змінити постколоніальне і посттоталітарне суспільство на засадах демократії, не сказавши самим собі гірку правду про своє минуле? Не переписавши вщент брехливу оповідку про «єдність партії та народу», звану «історією СРСР»?

І як бути з радянською тоталітарною культурою, якою живуть мільйони українців? Як бути з тими, для кого Сталін є найвищою цінністю, альфою й омегою їхнього буття?

Хіба б демократична Німеччина ствердилася без денацифікації, а Чехія і Польща – без декомунізації? А, пробачте, забув, що Президент Янукович проводитиме ґрандіозні демократичні та ринкові реформи у міцному політичному союзі з неосталіністською Компартією України... Хоч глибший аналіз послання ще попереду.

Сергій ГРАБОВСЬКИЙ

СУСПІЛЬСТВО

ЮРІЙ АНДРУХОВИЧ:

«ЦЕ РЕЖИМ ІЗ МИНУЛОГО...»

Прага – Юрій Андрухович – письменник, поет, публіцист, людина чіткої творчої й громадянської позиції. Андрухович – одна з чільних осіб, які поставили свій підпис під «Зверненням інтелектуалів, політиків і громадських діячів України до парламентів, урядів і народів світу», він один із тих, до чиїх поглядів прислухаються, чия думка має вагу. В інтерв'ю радіо «Свобода», оцінюючи нинішню політичну ситуацію, Юрій Андрухович зауважив, що нинішній Президент Віктор Янукович «панічно боїться своєї країни, свого народу». Зокрема, ось які оцінки постулатам президентського послання він дав.

Про приватизацію

Можливо, все треба приватизувати, можливо – нічого не треба, я тут не фахівець, не знаю. Але повторюю: це слова, а дія буде все одно якоюсь іншою. Я б узагалі не аналізував цього послання, а краще б придивився до того, в якій атмосфері воно відбувалося, на естетику, так би мовити, цього явища, всю цю брежнєвсько-щербицьку стилістику, цей розгін мирних демонстрантів біля палацу «Україна», і те, як це все кількома захисними смугами, щитами «Беркута», спецслужб відгороджувалося, тобто те, що вже неодноразово повторено від учорашнього дня: Президент панічно боїться своєї країни, свого народу – якщо це його народ, якщо це його країна... А може, тому й панічно боїться, що він насправді поводиться тут як окупант.

Про європейський вибір

Зрозуміло, що Україна рухається до Росії. Не те що рухається до Росії – Україна чекає дальших російських вказівок, куди їй рухатися. А вказівка з Росії, мабуть, така, що ви поки що створюєте вигляд, ніби ви не відмовляєтеся від ЄС, а насправді рухаєтеся за нашим планом, виконуєте пункт за пунктом. Ось, наприклад, питання НАТО, яке вже, здається, остаточно знято з порядку денного. Тепер можна поступово готувати Україну і громадську думку до того, що вступ до ЄС також вкрай небажаний. І це буде якось із часом виконуватись. Тому що зрозуміло, чому так категорично блокувала Росія наш вступ до НАТО. Тому що НАТО – це абсолютно і безумовно перша сходинка для будь-якої східноєвропейської країни перед вступом до Європейського Союзу. Власне кажучи, зрив вступу до НАТО вже означає ніби де-факто, що перспектива Євросоюзу для нас теж закривається. Поки цей режим при владі, на всіх цих євроінтеґраційних устремліннях треба ставити хрест і треба розуміти, що це все не більше як слова.

Про соборність і територіальну цілісність

Ну, а навіщо такій Україні територіальна цілісність? Я б не боровся за неї як за якусь таку остаточну цінність. На мій погляд, варто було б іще 2005 року повести лінію на відокремлення Донбасу і Криму, й на сьогоднішній день ми б мали стійку проукраїнську більшість – десь відсотків понад 70. А так ми змушені як держава цілком і повністю підлягати волі тієї частини населення, якій ця держава не потрібна, яка її ненавидить, не любить і яка обирає до влади ворогів цієї держави.

Про старшого брата

Продовження оренди Чорноморського флоту в Україні, реформа судочинства, законодавство, відхід від НАТО – перший крок до так званої позаблоковості України... Чому ж так поспішає пан Янукович? Та ні, тут поспішає пан Путін, пан Янукович виконує вказівки. А пан Путін поспішає тому, що така уже професійна стилістика – вхопити якомога більше і так досягається мета за метою.

Про світову підтримку

Жодної підтримки «Звернення інтелектуалів до парламентів, урядів, народів світу» немає. Підтримку зараз із боку світової спільноти відчуває антиукраїнський режим на чолі з Януковичем. Росія значно наростила свою потужність і свою впливовість, а Захід вирішив, що для нього найважливіше – це підтримувати з нею добрі, більш-менш якісь такі згладжені стосунки. Ціною цього є, наприклад, ось така країна, як наша.

Про дві опозиції

Вони впираються в стіну певної соціальної апатії в суспільстві, існує якась немічність. Тобто є об'єктивні речі, загалом це не соціальна апатія, хоча, мабуть, це частково і вона. Це ще значною мірою більшість суспільства, яке очікує покращення свого життя, так банально кажучи. Вони все ще пов'язують якісь свої сподівання на, скажімо, добробут і достаток, на позитивні зміни в цьому сенсі, як їм обіцяли ці добродії, котрі зараз при владі. Невдоволення цими добродіями мусить накопичитися, воно не може виплюхнутися так відразу ж. Але це станеться.

За матеріалами радіо «Свобода»

ПАМ'ЯТЬ

ЗАГИНУВ ЗА УКРАЇНУ

На полицях СБУ лежать тисячі особових справ замучених, розстріляних або загиблих від власної кулі борців за незалежну Україну в боротьбі проти червоного дракона, що насильно нав'язував свої сатанинські порядки християнській Україні. Їхні тлінні останки таємно поховані в безіменних могилах – без горбків та квітів – і непом'януті ніким. Їхнє коріння – родини – повиривали з рідних осель та розсіяли по величезних просторах Сибіру. Все майно, нажите кров'ю і потом на власній землі, по-злодійськи загарбане й донині вартість його не повернута. Якби ми мали справді українську державу, то її буремне минуле історики збирали б у цих архівах і поза архівами, поки воно ще не затерлося пилом забуття, поки ще перед очима свідків стоять таємні похорони друзів, які загинули в бою з червоним окупантом. Як видно, для нинішньої держави ці справи на полицях СБУ чужі.

У Львівському архіві СБУ я ознайомився зі справою свого брата Ярослава (1927 р. н.), якого підступно схопили аґенти НКВД у 1945 році й замордували в тюрмі. Перший документ слідства свідчить: «Прийма Славко Васильевич состоял в банде УПА под псевдо Сміливий, арестован 21.08.1945 р., содержится под стражей КПЗ Ивано-Франковского РО НКВД Львовской обл.» Далі протоколи слідства містять опис дій невеликого відділу самооборони Крука чисельністю 35 вояків і старшин: напад на ґарнізон військ НКВД у селі Мальчиці в неділю в обідню пору та цілковиту його ліквідацію, захоплення та ліквідацію оперуповноважених НКВД у селі Біла Гора та інші дії. Після слідства дана довідка: «Вещественные доказательства по делу не проходят. Личных документов арестованного в деле нет. Свидетелей, подлежащих вызову в судебное заседание, нет». Підписи: «Ст. оперуполномоченный ОББ лейтенант Карнобедов, нач-к ОББ капитан Волков». Видана довідка на відправку арештованого у Львів. Тут – знову слідство, знову його результати: «Вещественных доказательств для суда нет». Далі – письмова вказівка начальства: «Ускорить следствие». Підшита довідка засвідчує: «Прийма С. В. находится на стационарном лечении и следовать на суд не в состоянии». Дата – 26.01.46 р. Підпис: «нач-к тюрьмы № 2».

Відтак в архівній справі підшитий протокол судового засідання від 21.03.1946 р., на якому була зачитана довідка про те, що Прийма С. В. «явиться на суд не может по состоянию здоровья». І ще один протокол судового засідання над Приймою С. В. за ст. 54-1с, 54-П КК УРСР, в якому зазначено, що після відкриття судового засідання секретар оголосив: «Судимого Приймы С. В. в тюрмах Львова не оказалось». Але за протоколом від 17 квітня 1946 р. виявляється, що суд відбувся і був зачитаний вирок: 10 років таборів із позбавленням прав на п'ять років і конфіскацією особистого майна. Але підпис під вироком зроблений уже не рукою мого брата. Далі вміщена довідка: «Умер 17.05.1946 р.» Однак, пригадую, я приніс передачу в тюрму для брата у середині травня 1946 р., та її вже не прийняли, бо Прийма С. В. із тюрми «убыл». В той час – по святі Юрія – наша мати пішла в поле полоти льон. Щойно почала роботу – в неї сильно забилося серце, а з очей рясно полилися сльози. Так материнське серце відчуло час відходу душі з тіла свого сина, який загинув мученицькою смертю за незалежну Україну. А йому йшов тільки дев'ятнадцятий рік...

Оскільки архівні документи ворожої нам комуністичної держави не розкривають правдивих подій того часу, мушу дати пояснення того, що відбувалося на моїх очах у ті тяжкі роки большевицької окупації. На зламі 1944–1945 року комуністичний режим почав широкий наступ на український визвольний рух. На теренах тодішнього Івано-Франківського району Львівської області не було постійних сил УПА, щоб зупинити терор. Але майже в кожному кущі району були невеликі боївки. Така боївка Галайди-Сави діяла і в нашому кущі. Чотирнадцятеро повстанців мали два ручні кулемети, шість автоматів і шість крісів. Ворожі сили були удвічі, а то й утричі, більші й укомплектовані вчорашніми партизанами та фронтовиками. Лише навесні 1945 року тереновий провід ОУН організував кущовий відділ самооборони під командуванням сотника Крука. У відділі було 35 вояків, із них біля десятка –дивізійники, решта ті, що отримали двомісячний військовий вишкіл та належний комплект озброєння й обмундирування. У цей відділ після вишколу був скерований і мій брат.

З появою відділу всі большевицькі операції на селах припинилися, хоча в багатьох населених пунктах уже були ґарнізони внутрішніх військ. Народ звільнився від пут страху – всюди було чути тільки про сотню Крука. Наприклад, коли в неділю мешканці села Мальчиці виходили з церкви, відділ Крука прибув на вантажівці, захопленій дорогою, ліквідував повністю ґарнізон військ НКВД у цьому селі й спалив будинок ґарнізону. Загалом відділ кілька разів потрапляв в оточення військ НКВД, але щасливо із нього виходив, завдаючи ворогові значних втрат. Такими діями він прославився не тільки серед населення, а й серед поляків – колоністів села Затока. Поляки говорили: «Кєди Крук у нас – ми безпєчни». Поляки казали щиро.

Пригадую, в кінці вересня 1945 р. я від свого села Зушиці супроводжував по зв'язку трьох дівчат від Крайового проводу ОУН на зустріч з надрайонним провідникам ОУН Хмарою у село Добростани. Усвідомлюючи, що в селах діє аґентурна мережа НКВД, нам довелося петляти ярами й низинами. Шлях до Добростан пролягав через польську колонію Затока, але ми опинились далеко від неї – з боку річки Верешиця на краю поля, де поляки копали картоплю. В той час на село налетіли енкаведисти – мабуть, за нашими душами. Поляки це зрозуміли. Вони швиденько забрали від дівчат сумки й засипали їх картоплею, помінявши нам одяг і дали мотики – ми всі взялись до роботи. Через п'ятнадцять хвилин з боку села на пагорбі з'явився вершник із біноклем. Зупинився, оглянув усе навколо й повернувся в село. Через якийсь час усе затихло. Найактивніша пані, яка дуже нас оберігала, пішла в село, все там розвідала, повернулась і сказала: «Мохов юж нєма, поєхалі до Янова». Так ми були врятовані.

Однак слава Крука витала недовго. В серпні 1945 р. Крук розпустив відділ. Зіславшись на труднощі у відкритих теренах, він здався і був призначений фінансистом. В селі Тучапи того ж району його схопили підпільники і розстріляли як зрадника. Бійці відділу, які не встигли відійти і приєднатися до інших відділів УПА, були з допомогою аґентури підступно схоплені та арештовані, як і мій брат. У 1990 році брата посмертно реабілітував суд УРСР. Реабілітували й нашу родину, але заподіяний злочин не можна реабілітувати. Така наша історія. Часто гірка й болісна. Але на ній ми повинні вчитися і вчити нашу зміну – щоб уникнути помилок на тяжкому шляху до побудови української національної держави.

Степан ПРИЙМА

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ТВОРЕЦЬ ІСНУЄ

В Івано-Франківську презентували книгу прикарпатського астронома Івана Климишина «Вчені знаходять Бога». Відомий учений з наукової точки зору обґрунтовує існування вищого розуму.

Це вже п'яте перевидання книги. Як повідомив автор видання, він доповнив книжку «важливим розділом, у якому описана «Формула Творця», що науково обґрунтовує існування Бога». Теорію Дарвіна вчений називає «недопрацьованою», оскільки «48 хромосом мавпи ніяк на могли мутувати у 46 людських».

Науковець намагається переконати Міністерство освіти ввести його дослідження до шкільної програми, бо впевнений, що з допомогою цієї формули можна змінити світогляд людини. Головний арґумент – фізична формула невідомого автора. «Вперше побачив її тридцять років тому у книзі чеського вченого. Це чотири латинські літери, які доводять, що до будь-якої дії можна застосувати сотні мільярдів варіантів. Природа навряд чи змогла б сама створити Всесвіт і людину на землі. Без Творця тут не обійшлося», – переконаний Климишин.

До речі, Іван Климишин – викладач Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника. Двічі поспіль його людиною року визнавав Американський біографічний інститут. Уже 17 років ім'я вченого носить зірка – мала планета діаметром 11 кілометрів, яка знаходиться між Марсом та Юпітером. Перша книга Івана Климишина вийшла у 1965 р. За 45 років він створив 75 монографій, підручників і науково-популярних книг. Климишин – автор «Атласу зоряного неба». Його підручник «Історія астрономії», за яким вивчають астрономію школярі, перекладений кількома мовами.

АНАЛІЗ

КРЕДИТНІ СПІЛКИ: ПОГЛЯД ЗСЕРЕДИНИ

Офіційна статистика знає все, неофіційна – ще більше. Оскільки й вона не виссана з пальця, а є предметом певних досліджень і висновків. Почнемо з останньої, яка стверджує, що в Україні сконцентровано біля 6 відсотків світового обсягу готівкової доларової маси. Звичайно, таку приголомшливу інформацію можна піддати сумніву: вони не працюють у національній економіці. З іншого боку, можна задати і спробувати відповісти на запитання, чому ці капітали бездіяльні, в тому числі не працюють і в кредитних спілках України.

Як, упевнений, відомо нашим читачам, офіційна статистика зафіксувала безпрецедентну рецесію як у масштабах цілого господарського комплексу країни, так і в кредитних спілках. У них спад відбувся за всіма показниками: зменшилась кількість самих КС (залишилось тільки 734 – майже на сто менше), загальні активи скоротилися майже на 2 млрд. грн., а депозитні внески – на мільярд гривень. І таким від'ємним є сальдо по всіх важливих показниках. Можна було б списати все на світову економічну кризу як об'єктивний фактор, що від нас зовсім не залежить. Якби не певні обставини, які мали місце і в докризовий період. Не спішить наш рідний громадянин довірити нам свої заощадження: тільки 3 мільярди гривень перебувають на депозитних рахунках у кредитних спілках, тож змінився цей показник у порівнянні з докризовою добою незначно, бо сам мізерний.

Погодьтеся: 3 млрд. грн. на 2 млн. 190 тис. осіб, що є членами КС, стабільності й процвітання в економіці не забезпечать. Щонайбільше, чим може зарадити такий кредит позичальникові (скоріше – це благодійна допомога, яка би мала видаватись безпроцентно), так це придбати якусь побутову річ іноземного виробництва й зарахувати себе до когорти щасливців. Як писали відомі класики: «Єдут по Арбату щаслівіє обладатєлі матрасов». І порівнювати себе сьогодні з банківською системою, як це роблять кредитно-кооперативні очільники, заявляючи, що «кредитні спілки видавали близько мільйона кредитів у докризовий час» – щонайменше некоректно.

По-перше, некоректно тому, що, як було сказано, придбаваний завдяки кредиту товар переважно не вітчизняного виробництва. І тут, напевно, слід реферативно нагадати висновки певної групи економістів (не тільки вітренківців), що Україна вже вбудована в світову економіку навіть більше, ніж колись в економіку СРСР. А це значить, що вона залежить від імпорту: імпорт переважає над експортом України на 5 млрд. доларів, за який (імпорт) треба розраховуватись тими ж доларами. А їх можна взяти у МВФ, тобто потрапити в кабалу. МВФ дає папірці, а отримує державні ресурси й залежний уряд. Отже, вибудовує світову імперію, суб'єктами якої є вже не держави, а транснаціональні корпорації. Наслідок: знищення національних економік в інтересах світових.

По-друге, що таке сьогодні кредитування через кредитні спілки? Щоб відповісти на це запитання, достатньо взяти діаграму структури виданих кредитними спілками кредитів за будь-який період функціонування кредитних спілок. Вони майже ідентичні: 70–80 відсотків – споживчі кредити. Комерційні, фермерські, особисті селянські, житлові кредити займають решту площі діаграми. І коли середній розмір кредиту сягає 7000 грн., про яке житлове будівництво чи розвиток фермерського чи селянського господарства, а навіть комерцію, може йти мова? Навіть якщо не брати до уваги той факт, що левова частка товару в обігу буде імпортного походження. А посилання на те, що в Україні працюють спілки з багатосотмільйонними активами з всеукраїнським статусом (до речі, незаконним), і які би могли підтримати нашу економіку потужними інвестиціями й кредитами, дуже легко спростовується: вони, як оті найпростіші тварини, «розмножуються» поділом – поділом власних активів, і в «сухому залишку» маємо ту саму дрібноту (їхні відділення), яка, безперервно рухаючись, за допомогою випинів свого тіла, перепрошую, активів захоплює все нові ніші фінансового ринку, не змінюючи своєї лихварської філософії, яку гордо називають соціальним захистом населення, але яка несе в собі серйозні загрози для самого кредитно-спілчанського руху як такого.

Зрозуміло, що в нинішніх умовах олігархо-чиновницького управління державою держсектор економіки зникає. Він в Україні складає тільки 15 відсотків, у той час як у Німеччині чи Франції державний сектор економіки сягає 50 відсотків. Але новоявлений капіталістичний сектор не цікавиться долею людей, він продукує злидарів, які для розв'язання своїх болючих щоденних проблем звертаються за кредитами до кредитних спілок, бо банки з відомих причин (це тема іншої розмови) вважають таке зайвим. У менеджменту кредитних спілок зароджується нездорова ілюзія про перманентність такого процесу. Своє рідне гасло «Опирайся на власні сили!» вони несвідомо підмінюють гаслом «Хай живе олігархат!», забуваючи при цьому, що, як наслідок недержавницької, непатріотичної позиції монополістичного капіталу, в країні виникає третій сектор економіки – натуральне господарство, економіка самозайнятих. І, переконаний, туди кредитні спілки повинні інвестувати свої капітали, бо цей сектор створює робочі місця, додаткову вартість, а не кредитує їх проїдання.

В ситуації, що склалась в Україні, як менеджмент, так і співвласники кредитних спілок повинні мислити україноцентристськими, державотворчими ідеями, а не в межах експлуататорсько-визискувальної парадигми. Судіть самі. Процентні кредитні ставки в кредитних спілках дуже високі: 40–60 відсотків річних. Хто і чому їх бере за такими грабіжницькими оцінками? Запитання замість відповіді: а що є вибір, чи позичальник має вплив на формування ціни кредиту?

Основними ціноутворюючими елементами кредитних процентних ставок є ціна менеджменту, який цілком залежить від кількості видаваних кредитів, а, крім того, вона (ціна менеджменту) не прив'язана реґулятором до нормативів та доходів спілки, що дає «право» кредитним спілкам не оптимізувати свої видатки. Оскільки дрібні соціальні кредити є високо ризикованими кредитами, то і ці ризики закладаються в ціну кредиту. У суспільстві, що розбудовуємо, зиск і вигода превалюють над іншими морально-психологічними чинниками, якими керується людина в щоденному житті. То як, на основі яких спільних інтересів можуть об'єднатися кредитор і позичальник, якщо перші й другі є членами спілки?

Перші (вкладники, чи-то пайовики, чи депозитники) хочуть якомога більше «урвати», другі – якомога менше заплатити за кредит. А тому менеджмент спілки вдається до різноманітних маніпуляцій: переконують позичальників, що їхня присутність на звітно-виборних зборах не є обов'язковою, або підмінюють їх таким собі сценічно-бутафорним антуражем, де учасники, як за старих комуністичних часів, висловлюються в дусі: «зіма прошла, настало лєто – спасібо партії за ето». І при тому реальні власники кредитних спілок загортають себе в тогу єдиного рятівника зубожілого населення країни.

За таких умов функціонування кредитних спілок маржа (різниця між кредитними процентними ставками та нарахуваннями на вклади) сягає захмарних, я би сказав, критичних розмірів, які тільки створюють ілюзію благополуччя. Тенденція до зменшення розміру маржі, спричинена різними невідворотними економічними факторами, стане надмогильною плитою для багатьох кредитних спілок, бо не мають інших, альтернативних джерел отримання доходу.

Який же вихід із ситуації і як гармонізувати інтереси вкладників і позичальників? Перш за все, це: зміна кредитної філософії кредитної спілки через зміну структури кредитного портфеля в бік збільшення кредитування виробничих процесів в уже названому нами третьому секторі економіки, побудова людської економічної моделі, створення державою програм субсидування відсоткових ставок тощо. Але це тема іншої розмови. Єдине, що треба зараз сказати, – для вирішення цих проблем потрібна потужна громадсько-політична сила як пропаґандист і організатор втілення в життя цих ідей. Отож слово за «Просвітою».

Анатолій НЕДІЛЕНКО,
голова правління
Калуської КС «Самопоміч»

ТАК ДУМАЮ

НЕ ПЛАЧ, РАХИЛЕ...

(Закінчення. Поч. у № 19)

В результаті Україна, найбільша за територією та ще й обкраяна усіма сусідами держава в Європі, не дораховується сьогодні щонайменше 50 мільйонів своїх мешканців.

Тож не нарікай, мій брате й сестро, на жорстокість і захланність чужинців. Джерелом усіх твоїх історичних нещасть – минулих, сьогоднішніх і майбутніх є той дух волячої байдужості й рабської покори, що сидить у тобі самому.

Дві тисячі літ Святе Письмо нагадує людству про Вифлеємську трагедію. Десятками літ Ізраїль свій голокост уперто й послідовно ставить перед сумління світу. Десятками літ відповідні державні й громадські чиновники вишукують найменші причинки своєї трагедії останньої світової війни й домагаються від цивілізованих країн світу їх визнання. Десятками літ відповідні ізраїльські органи вишукують спричинників своїх кривд і притягають їх до відповідальності. А Президент України Янукович заявляє у Страсбурзі, що не можна визнавати голодомор геноцидом, оскільки це була «спільна трагедія держав, що входили до СРСР». Справді, лише неосвічена людина, яка не любить свою країну й не знає її законів, може заявити подібне. Чи може він поглянути в очі тих мільйонів приречених діточок, в оці по-дорослому великі очі, чи може він подивитися на ці скелети, обтягнені шкірою. В них – біль і невимовний смуток, але не тільки. В них – здивування. Вони не розуміють, за що їх, що ще не зуміли вчинити жодного злочину, що ще вміли вірити з першого слова, що ще вміли любити й довіряти всякій дорослій людині, ці дорослі люди кинули в пекло таких мук, мук найстрашніших, мук голоду, в кінці яких – яма! Часто ще живими! Якщо ти справді щиро, а не механічно проспівуєш ці слова – «поки жить буду, я не забуду...», то ти не смієш забути дітей свого власного українського народу.

Цей рік, рік 2010 – це 77-й рік від року 1933, що в завершальній стадії сатанинського кремлівського задуму на переднівку загорнув у могили найбільшу кількість замордованих голодом. Вони взивають до неба, вони взивають до людства, вони взивають до тебе, мій брате і сестро, вони взивають до твоєї пам'яті. Вони взивають, в першу чергу, з надією, що ти зробиш усе для того, щоб це більше ніколи не повторилось на твоїй, колись молоком і медом текучій, нашій спільній землі, бо ніколи не допустиш, щоб вороги знову розшматували твою державу, твердиню й заборолo життя твоєї нації.

Триста п'ятдесят літ неволі й мук, 350 років українська Рахиль оплакує своїх замордованих дітей. Століття перед очима душі нації ридає Батурин і Крути, Биківня і Дем'янів Лаз, Львів і Вінниця, Кінґір і Воркута, Колима і Долина Смерті... 350 літ!..

Невже цього замало? Невже не розпачем кричить у наші душі геній нації над розритою могилою

«Ой, Богдане, Богданочку,
Якби була знала,
У колисці б придушила,
Під серцем приспала».

Але ж і тоді хохол волав Богданові: *«Волимо під царя білого, під царя православного!!!»*

Не православ'я прагне москаль – імперії на півсвіта, бо шостої частини планети йому замало! Крові й грабунку, бо тільки на крові пограбованих народів може втриматися імперія і православіє зі щедрої руки кремлівського деспота, православія спочатку ним же потопленого в крові й упокореного, а тоді вже з царського плеча подарованого. Він хоче загнуздати тебе воловодом і повести вже не на нових 350 літ у московське рабство, а «на полноє сліяніє на сей раз», чого прагнуть московські ідеологи.

19 літ!.. 19 літ нашій відновленій вистражданій державі. Нарешті ми втішаємося своїм прапором, своїм святим тризубом, нарешті вільно співаємо «Ще не вмерла Україна, ні слава, ні воля». 19 літ народжуються в наших родинах діточки, хлопчики і дівчатка, і вже ніхто не полоще осоружних мечів у їхній невинній крові. Вже у різдвяну тиху ніч чи дивнє великоднє світання не везуть їх у товарних вагонах на загибель. Вже немає потреби плакати красуні – українській Рахилі за дітьми своїми, вже ніхто не карає українську Рахиль за те, що вона радісна і щаслива понесла своє дитятко скупати у святій воді й охрестити в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Ніхто не забороняє їй вчити свою дитину найчистіших чеснот віри, надії, любові до Бога і до своєї країни, як забороняли ці священні слова «Любіть Україну» поета Володимира Сосюри проказувати і співати в радянській школі. Вже не стоїть у довжелезній черзі за кукурудзяним хлібом наша красуня Рахиль, щоб нагодувати своє голодне заплакане дитя.

То невже все це ми знову бездумно віддамо на поталу нашим здеґрадованим вождикам, що наввипередки рвуться повести нас на схід під великобратню руку угро-фінсько-татаро-монгольських катів, які далі голосять, що нас, українців, «нєт, не било і бить не может», що наша мова – «наречие», наш народ – плем'я, а наша Церква – польська вигадка?

Котрась українська Рахиль за 19 років незалежності привела на світ хлопчика, який виросте на мужа, гідного перейняти у свої руки золоту булаву й повести українців у «народів вольних коло», як рівних до рівних. Вірмо у це і діймо!

о. Зиновій КАРАСЬ

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО

з 70-річним ювілеєм педагога, історика-краєзнавця, просвітньо-громадського діяча, члена Правління Надвірнянського районного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, члена президії обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури

Михайла МАКСИМ'ЮКА.

Від імені Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

ЮВІЛЕЇ

НАРОДНОЮ СТЕЗЕЮ

Михайло Максим'юк народився 10 червня 1940 року в с. Битків Надвірнянського р-ну. Після закінчення середньої школи та служби в армії 1964 р. вступив на історичний факультет Івано-Франківського педінституту. Під час навчання через ближче знайомство з викладачами Петром Арсеничем та Валентином Морозом мав можливість знайомитися з забороненною націоналістичною літературою та книгами самвидаву. Видання товариства «Просвіта», літопис «Червоної калини», книга О. Кузьми «Листопадові дні 1918 року» (Львів, 1931) формували національну свідомість студента (час навчання в інституті й те, як він займався поширенням самвидаву Максим'юк описав у статті «Слово про наставника»). З 1970 р. працює вчителем історії та директором Битківської загальноосвітньої школи I–III ступенів. Понад 30 років є членом Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, обирався членом правління та членом президії його обласної організації. Був делеґатом II з'їзду товариства. У 70-х рр. створив народний університет «Скарби народу», який очолював майже десять років. Це був один із найкращих університетів, що діяли в системі обласної організації товариства. Заняття зі слухачами тут проводили не лише вчителі місцевої школи, але й науковці з Івано-Франківська.

З 1996 р. очолює Надвірнянську районну організацію Всеукраїнської спілки краєзнавців. При підтримці членів організації на сторінках районної газети «Народна воля» друкується краєзнавча сторінка «Отчий світильник», матеріали якої на уроках широко використовують вчителі шкіл району.

М. Максим'юк був ініціатором спорудження в Биткові пам'ятника Т. Шевченкові (1964), символічної могили та пам'ятного знака на честь борців, які загинули за волю України (1992). Він є автором і упорядником довідника «Пам'ятки історії та культури Надвірнянського району» (Надвірна, 2002). У місцевій та центральній пресі опублікував десятки матеріалів про історичні пам'ятки Прикарпаття. Є одним зі співавторів книги про Надвірнянщину «Страгора», автором книг «Пнівська твердиня» (1997, друге доповнене видання вийшло у 2008 році), «"Просвіта" на Надвірнянщині» (1999), «Надвірна в світлинах». Постійно бере участь у районних, обласних та реґіональних історико-краєзнавчих і науково-теоретичних конференціях. За активну роботу в Товаристві охорони пам'яток історії та культури неодноразово нагороджувався грамотами правління обласної та районної організацій, пам'ятними значками, а з нагоди 25-річчя товариства – іменною пам'ятною медаллю.

Автор статті і редакція часопису «Галицька Просвіта» в цей день теж щиро вітає ювіляра і зичить многих і благих літ та всіляких Божих ласк.

Петро АРСЕНИЧ,
заступник голови ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ВАРТО ЗАДУМАТИСЬ

ЖИТТЄВА МУДРІСТЬ

У жінки серце розумніше ніж її розум. Тому вона відчуває розумно і думає нерозумно.

Більшість сучасних шлюбів можна визнати якщо не щасливими, то ситними. Вона в ньому знаходить шматок хліба, він у ній – шматок м'яса. Їдять одне одного.

Набагато легше стати батьком, ніж ним залишитися.

Солодка хвороба тільки у гірких п'яниць.

Дехто гадає, що варто обзивати всіх дурнями, щоб здобути славу розумного.

Любов жінки дає чоловікові короткі радості й накладає на нього довічні обов'язки.

Красивими чоловіками жінки милуються, розумних – обожнюють, в добрих – закохуються, сміливих – бояться, а залюбки виходять заміж за сильних.

Найбільш розумна в житті все-таки смерть, бо тільки вона виправляє всі помилки життя.

Він – маленька людина, але велика свиня.

Добра людина не та, що вміє робити добро, а та, що не вміє робити зла.

Щасливий, хто може любити жінку як коханку і нещасливий, хто коханці дозволяє любити себе як чоловіка.

За Козьмою Прутковим підготував Йосиф КАЧМАР

ЛАУРЕАТИ

ТИХОЮ НЕВТОМНОЮ ПРАЦЕЮ

Наш просвітянин – лауреат премії Тернопільського краєвого руху

Не потоком шумних і галасливих фраз, а тихою і невтомною працею любіть Україну.
Андрей Шетицький

Ці слова духовного провідника української нації цілковито можна віднести до всього життя і творчості Василя Гука – просвітянина від дня відродження «Просвіти», члена правління обласного об'єднання двох каденцій, патріота, борця за незалежність держави, людини глибоко віруючої, багатої душею і серцем. Він – з когорти тих галичан, у кого за жодних обставин не гасне любов до Бога й рідної землі.

Незважаючи на поважний вік, Василь Гук протягом чотирьох років наполегливо працює над історією церкви рідного села Церківна, що на Бойківщині, а значить над історією села та рідної землі. І ось наприкінці минулого року у видавництві «Нова Зоря» виходить книжка обсягом у 460 сторінок під надзвичайно вдалою назвою «Святиня крізь століття». Книгу помітили не тільки у нашому краї, але й у Галичині.

Тернопільський краєвий рух оголосив конкурс «Сто святинь нашого народу», в якому книга нашого краянина здобула перше місце. Тож пан Василь минулої неділі в Народному домі «Просвіта» у вщент заповненому залі отримав диплом та премію в розмірі 1000 гривень. Ще раз підтвердилась думка, що жертовна праця завжди знайде нагороду.

Я часто бачусь із цим поважним та шанованим чоловіком і завжди радію можливістю поспілкуватися на різноманітні теми нашого життя-буття у все-таки незалежній Україні. І ось спільна велика радість: тримаю в руках працю – літопис церкви Св. Параскеви с. Церківна Долинського деканату. Як справедливо каже про дослідження храму с. Церківна академік В. Качкан, це дало авторові змогу глибоко вивчити й висвітлити роль священиків та парафіян у боротьбі з окупантами за незалежність України, починаючи з 1800 року аж до сьогодні.

Чим більше вчитуюся в цю працю, тим більше переконуюся: історія нашого українства виростає з історії Церкви. І тому опрацювання цього духовного пласта є дуже на часі, та й сучасна молодь дуже потребує такої праці.

Вслухайтеся лише в опис скасування панщини 8 червня 1848 року: «А була то гарна погідна червнева днина. Вітерець не ворухне на деревах листочки. Гул бджіл доносився з придорожніх лип. Надворі така краса, що хочеться на весь голос співати й дякувати Всевишньому за такий Божий рай». Переконаний, що краще не скаже навіть Степан Пушик. Також хочеться згадати і про те, як римарка Параскева подарувала на будову церкви горщик грошей – заощадження всього життя – та передбачила її довголіття. Ще про одну цікаву подію в житті церкви та села хочеться оповісти краянам: у 1935 році помер польський президент Юзеф Пілсудський. Тому в певний час в усіх церквах мали дзвонити дзвони. Члени ОУН вирішили не допустити цієї акції. Два члени ОУН зняли з двох дзвонів серцевини, а замість них прив'язали буряки. Через те, що не було паламаря, солтис та поліцай вирішили дзвонити самі. Та при першій же спробі ті буряки обірвалися й попадали на їхні голови…

Або такі приємні для просвітянина слова: товариство «Просвіта» було наймасовішою і найвпливовішою організацією в селах Церківна і Станківці. Воно найбільш спричинилося до піднесення національної свідомості людей.

Наступним дуже цікавим, попросту унікальним, є розділ про Львівський лжесобор у березні 1946 р. та його неканонічні рішення. Автор подає повний звіт Соборної мандатної комісії і в цьому звіті є прізвища 216 священиків УГКЦ з чотирьох областей Галичини, які проголосували за перехід у московське православ'я. Для мене надзвичайно цікавими є прізвища священиків із Бережан, адже двох я знав особисто.

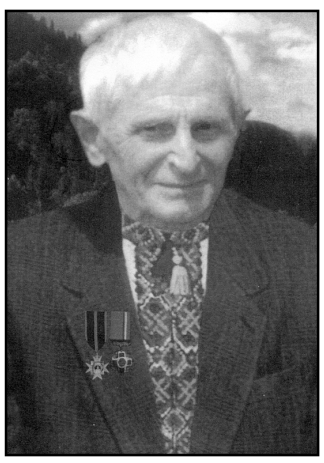
Читач, крім історії самого храму Св. Параскеви, знайде нарис історії села Церківна, матеріалиесеї про парохів церкви протягом двох століть, їхню жертовну працю з виховання вірних синів Христової Церкви й громадських діячів, які, крім духовної діяльності, ревно працювали у громадських організаціях, передовсім у «Просвіті». Книга добре ілюстрована і, можна сказати, має не тільки духовну цінність, але й художню вартість.

Словом, книга вартує не тільки нагороди тернополян. Маємо надію, що церковні діячі, в першу чергу УГКЦ, звернуть на це унікальне видання свою увагу та належно його оцінять.

Книги Василя Гука виховують, збагачують душу, в першу чергу, молодих галичан. А ми, поціновувачі його таланту, зичимо панові Василю творчого довголіття.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

УСЕ, ЩО ЗІБРАВ, ЛЮДЯМ ВІДДАВ

Ця сумна вістка приголомшила всіх, хто знав **ВОЛОДИМИРА ВОЙЦЮКА** – і особисто, і за його добрими справами, які він творив для громади рідного Єзуполя і всього Прикарпаття, для України. Відійшла за вічну межу людина великого серця і щедрої душі. Те серце перестало битися буквально за кілька днів до 80-ліття колишнього вчителя, а потім нью-йоркського двірника, який за зароблені тяжкою працею гроші споруджував пам'ятники великим українцям на своїй батьківщині. Власне, і прилетів він з-за океану птахом на рідну землю, аби тут зустріти свій ювілей...

«Додавши наші молитви, з радісною душею сприйняли ми тебе від Католицької Церкви і влади таким, що заслуговує на чесноту й доброчинність, і на підтвердження заслуженої вдячності й нашого бажання обираємо тебе, Володимира Войцюка з Івано-Франківської єпархії, в лицарі Ордену святого папи Сильвестра». Це слова з папської грамоти понтифіка Бенедикта XVI уродженцеві селища Єзупіль Тисменицького району, шкільному вчителеві, який уже після виходу на пенсію поїхав до хворої матері у США й там працював двірником, а свої зароблені гроші витрачав на меценатську діяльність в рідній Україні. Вони відлунюють з якоюсь урочистою шляхетністю навіть коли їх читаєш не вголос, а лише очима. Бо наснажує ці слова висока свята духовність, котра промениться не тільки від сану Святійшого, а, власне, і від самих тих добрих справ для своєї батьківщини, за які удостоївся визнання Вселенської Церкви цей зовні нічим не примітний, невисокий на зріст чоловік.

Папську грамоту й орденський знак за чесноту і доброчинність вручив 10 серпня 2008 року родичам пана Володимира (бо сам він не зміг приїхати на урочистість із далекого Нью-Йорка через хворобу) у старенькій церкві святого Дмитрія її настоятель о. Борис Гобир.

Буквально за півтора місяця до тієї пам'ятної для парафіян і рідних Войцюка події він зробив один із останніх вагомих дарів отчому краю: в Єзуполі врочисто відкрили збудований за його гроші пам'ятник славному землякові – одному з перших друкарів, діячеві української культури Памві Беринді. Увічнено для нащадків пам'ять про вченогоченця, котрого сам Володимир Семенович відносив до видатних просвітителів України і про котрого захоплено казав: «Це ж такий велетень! Ще у XVII столітті він уклав знаменитий словник «Лексикону словенороського», який став фундаментом для розвитку української літературної мови. Саме завдяки цій праці Беринди вже пізніше Котляревський і Шевченко змогли творити свої літературні шедеври рідною, а не чужинецькою мовою».

Завдяки нью-йоркському двірникові постали пам'ятники Тарасові Шевченку та Іванові Франку в тому ж Єзуполі, вченому-пасічникові Петрові Прокоповичу та до 85-річчя ЗУНР в Івано-Франківську. До речі, днями на каплиці біля відомої Духової криниці коштом Войцюка встановили меморіальну дошку. Вона повідомляє, що саме на цьому місці, за припущенням істориків і краєзнавців, колись стояла батьківська хата Памви Беринди.

Ще в радянські часи, у 1989-му, коли Войцюк учителював у рідному селищі, він дізнався, що на київській кіностудії ім. Довженка відомий український режисер Олесь Янчук почав знімати фільм про голодомор. І… Володимир Семенович вирішив пожертвувати на цей проект свою місячну платню. А в 1992-му, під час прем'єри «Голоду-33» в Нью-Йорку, Войцюк особисто познайомився з Янчуком. Надалі зробив свій персональний фінансовий внесок у створення кіномитцем ще чотирьох стрічок – «Атентат», «Нескорений», «Залізна сотня», «Владика Андрій». На це вділив свою вагому лепту з грошей, які заробив на американській землі, але вже не викладанням шкільних дисциплін, а звичайною мітлою. І це не якесь дивацтво, а талант душі і поклик серця. В. Войцюк, безперечно, належав до плеяди сучасних визначних українських меценатів. Українська держава нагородила його за доброчинну діяльність орденом «За заслуги» III ступеня.

А ще він був просвітянином і за покликом душі, і за безкорисливим подвижництвом, і за життєвими ужинками. Бо творив духовні набутки для всього українства, не збираючи для себе багатств на землі. Його життя і трудовий та духовний подвиг служитимуть як взірець доброго християнина, патріота, просвітянина.

Від імені Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ